

Borut Golob Raclette

Větrné mlýny

Slovinský spisovatel **Borut Golob**, narozen 1973, vyrostl v proletářské čtvrti města Kranj, kde ho vychovávala babička. Studoval německý a ruský jazyk, nakonec absolvoval žurnalistiku. Dnes působí jako rozhlasový redaktor v Lublani. V roce 2009 vydal prozaickou prvotinu *Smreka bukev lipa kříž* (*Smrk buk lípa kříž*), následovanou v roce 2012 románem *Raclette*. Zatímco první titul je burleskním popisem typického sociálního kontextu současného Slovinska, druhý, mnohem univerzálnější, přichází s tvrdou kritikou ideologie, nahlížené skrz poslední den jednoho partnerského vztahu. „Nikdy jsem nebyl bohém. Jsem puritánský pořádkumilovný psychopat,“ říká o sobě.

Větrné mlýny

Borut Golob
Raclette

Borut Golob
Raclette

Financial support by the Trubar Foundation sited
at the Slovene Writers' Association, Ljubljana, Slovenia.

Tato publikace byla realizována za finanční podpory Evropské unie.
Za obsah publikace (sdělení) odpovídá výlučně autor a Evropská komise
neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

© Borut Golob, 2016

Translation © Petr Mainuš, 2016

© Větrné mlýny, 2016

ISBN 978-80-7443-194-4 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-7443-242-2 (e-book)

Překlad Petr Mainuš

Dostal nejhorší lekci, jakou může člověku život ušetřit — lekci, jak je život nesmyslný. A když se stane tohle, není štěstí už nikdy spontánní.

Philip Roth, *Americká idyla*

Gavrilo Princip

ZABIJU TOHO ZATRACENÝHO PAVOUKA!!!

To byl začátek našeho konce, jak se často rádi vyjadřují nešťastní lidé se smyslem pro začátek a konec.

Na začátku našeho konce byl pavouk a na konci konce sýr: raclette.

Mezi sýrem a pavouky možná existuje logická spojitost, avšak domněnka, že taková spojitost nevyjadřuje nic EXPLICITNÍHO, může být správná.

Ježto pavouků je na světě více než raclettu, byla role pavouka toho dne, který byl vlastně krásným časným jarním dnem, čestně rezervována úvodnímu potvrzení statistického faktu, že pavouků je na světě víc než raclettu.

Proč jsme s mojí drahou existovali, a dokonce setrvali v přítomnosti, rozhodně není relevantní informace. I Eva Braunová nejspíš raději poskakovala na swingové takty než na Wagnera, ale přesto trávila volný čas se svým vyvoleným ilustrátorem v berlínském bunkru.

Pavouk a raclette byli jevy, které jednoduše ukončily to, co jsme s mojí drahou nešikovně začali.

Raclette není jakýmkoli sýrem, je hmotou mléka zpracovanou na terminologická nedorozumění, která mohou prokazatelně vést k intimní katastrofě, což jsme s mojí drahou zjistili na konci toho pěkného časného jarního dne.

Oficiální název pavouka, jenž bydlel v našem bytě, jsem nikdy neznal. Nenašel jsem jeho rodové jméno ani jsem mu nepřidělil vymyšlené vlastní jméno. Na nekonečných internetových stránkách a v encyklopediích se to hemžilo vši tou havětí, která neustále požírala jedna druhou. Jména pozvaných na banket byla očividná a bezvýznamná.

Pavouk žil v naší koupelně, zapletený do květiny na parapetu. Okno bylo orientováno na jihozápad, proto jsem se domníval, že je rozmazlenou ležérní příšerou, již vyhovuje téměř celodenní sluneční teplo, či alespoň silné světlo lákající mušky, i když mušky jsem v bytě zaznamenal jen zřídka.

Zkrátka jsem nevěděl, co ta bestie vůbec žere, dokonce jsem předpokládal, že stejně jako většina moderních žen žije z dobrých nápadů a správného osvětlení.

Výraz „bestie“ je terminologicky naprosto nevyhovující. Pavouk na parapetu byl totiž drobnou bestii s naprosto krátkýma nohama, jež bleskurychle poskočila, pokud ses k ní přiblížil prstem.

Pavouk tedy skákal.

Najít skákavého pavouka v encyklopedii je obtížné. Můžeš najít ohavné tvory, elegantní tvory, smrtonosné

tvory, tvory *an sich*, Michaela Jacksona, ale sotva najdeš tvora, který je pavoukem, ale chová se jako kobylka.

Pavouka jsem si zamiloval, jelikož svými poskoky vyjadřoval ironický přesah, k němuž mají většinou konzervativní pavouci výrazně zamítavý vztah.

Taková sympatie k pavoukovi je patetická. Patos jsem omlouval skutečností, že i moje sympatie k ženám, a obzvláště k mojí drahé, byla abstraktní a nebyla založena na nepopíratelných skutečnostech.

Protože jsem si tedy nemohl pomoci vědeckou terminologií, pojmenoval jsem pavouka jednoduše: můj pavouk.

Každý člověk má právo na svého pavouka.

Lidé milují vlastnictví, řekl bych, a ještě raději ho pojmenovávají. Oběti privatizace se tedy stal i gymnastický maniak v koupelně.

Po diletantsky vyřešené terminologické svízeli jsem se věnoval řešení zbytku svého života, jenž byl v některých podrobnostech nejistý, podobně jako je vždy poněkud nejistý menší členovec před větším. To bylo pouto, které nás s pavoukem pojilo, přestože jsem sám náležel k obratlovcům: oba jsme se občas ocitli v nebezpečí, jež jsme neuměli zcela identifikovat. Sobecky jsem pavoukovi vnutil své definice, a sehnal tak kompaňona ve zbabělosti.

Toho rána se moje drahá rozhodla, že MÉHO ZATRA-CENÉHO PAVOUKA ZABIJE.

Vyjádřila se brutálně a hlasitě, což znamenalo, že to myslí vážně.

Ženy jsem se naučil poslouchat, a dokonce i číst. To může člověku, který zrovna není notorická buzna, přijít v životě vhod.

Během křiku, který přicházel z koupelny, jsem věděl: nemůžeš žít s člověkem, jenž nenávidí tvoje domácí zvíře.

Můj pavouk poněkud bouřlivý duševní stav mojí drahé nezapříčinil. Její psychosomatické problémy byly podmíněny důvody typickými pro obratlovce, ne pro členovce. Pavouk byl nevinný před bohem a světem, a dokonce před mojí drahou, která s tím nesouhlasila. Moje drahá byla přesvědčena, že je vinna relativní kategorie a jako taková vhodná k arbitrárnímu použití.

Můj pavouk se tak nechtěně stal mým malým Gavrilem Principem bez revolveru. Jedinou zbraní, již měl, bylo vlákno, které se mu táhlo z prdele a na němž se častokrát, vise ze stropu, objevil někde v koupelně. Byl, alespoň v koupelně, všudypřítomný, podobně jako americké vojenské satelity, které neustále měří délku plivnutí kteréhokoli pozemšťana a pak osudné údaje tohoto druhu přepočítávají v možnosti odůvodněného zahájení odvetného vojenského zásahu.

Můj pavouk neměl v úmyslu vyvážet své vlastnosti příliš daleko po planetě, přestože místnost kontroloval.

Cestoval ze svého trvalého pobytu na okně dokola po nevelkém známém světě a sral kolemjdoucí. V žádném případě však obratlovcům negeneroval problémy.

Problémy si obratlovci, především ti s příliš rozbujelou míchou, vytvářejí sami.

Pavouky jsem nikdy rád neměl, jasně, pavouky nemá nikdo rád.

Pavouci jsou nepodařený produkt evoluce, odsouzení k věčné nevoli, proto i hmyz leze raději na hovno než do jejich sítí.

Snad právě proto existují lidé, kteří kvůli kosmickému altruismu kupují obrovské chlupaté pavoučí potvory, hodí je do terárií, ďábla nazývají domácím mazlíčkem, například Fredy, a pak nevědí, co si mají jeden s druhým počít. Fredy, jenž je oficiálně docela kurevský druh tarantule, dřepí na svých dvou čtverečních decimetrech nudy a žere cvrčky a jeho majitel navzdory všemu několikrát denně zkontroluje utěsnění terária, jelikož jinak v noci špatně spí.

Fredyho se dané okolnosti příliš nedotknou, což však není možné tvrdit o jeho majiteli nebo cvrčících.

Pavouky v bytě jsem vždycky vysál vysavačem, podobně jako všichni nešťastní lidé bez fantazie ve chvílích přehnané náchylnosti k zevšeobecnování.

Protože vysávání bytu bylo mojí povinností, byli pavouci mým majetkem, tak jsem si to ve svém prostém usuzování představoval.

Pavouci v bytě zkrátka důsledně zakoušeli holokaust, dokud se jednoho dne v koupelně neobjevil můj pavouk, tenkrát i on sám ještě ohrožený desinsekcí, ne konkurencí.

Předpokládal jsem, že — při jeho titěrnosti — přiletěl vzduchem. Možná to bylo jeho jediné skutečně aktivní gesto v životě. Při klasických ekumenických úkonech, jako je žraní a vylučování, jsem ho nikdy nepřistihl.

Domněnka, že přicestoval vzduchem, byla nejspíš správná. Můj pavouk byl totiž odlišný od všech ostatních vyzábělých a dlouhých výmrdeků přírody, které se ocitly v nemilosrdné sací vzduchové hadici a nakonec skončily mizerně jako odpad v sáčku vysavače, kde jim ironií osudu dělaly společnost vypasené mouchy a otravné vosy.

Záblesk nápadu nechat pavouka-dobrodruha žít byl v podstatě skutečně jen záblesk, každopádně to nebyl skutek plánovaný.

Podobný vztah jsem udržoval i s mojí drahou, proto jsem se dle této analogie rozhodl darovat pavoukovi život.

To byla scéna dojemná stejně jako procedura na americký Den díkuvzdání, kdy jedna jediná udivená krůta ve státech nějakým způsobem přežije a tlustým demokratům a republikánům tečou z dršťky sliny za límec, zatímco žvýkají zbývající krutí příbuzenstvo.

Změnil jsem zkrátka radikálně pravidla hry: mému pavoukovi jsem začal odstraňovat konkurenci, která obvyklou transportní cestou končila svůj pobyt v definitivním švajnerajnu.

Takové konání je melodramatické. Melodramatičnost je člověku vrozena. Je to vlastnost, které může v člověku vyvolat velké množství zoufalství.

Můj pavouk se už nemusel starat o to, jak přežije v krutých podmínkách nelítostného volného trhu. Od té doby, co jsem zavedl plánované hospodářství, byl před nepřáteli v bezpečí.

Přinejmenším do okamžiku, kdy se moje drahá rozhodla pro ideologické sektářství a odhodlala se ho zabít.

Občas mi můj pavouk připadal větší či menší než při posledním úklidu bytu.

Domněnka, že koupelnu osídlila prvně pavoučice s patřičnou zásobou potomků, byla odůvodněná, neovlivňovala však cíle plánované ekonomiky.

Holokaust přežil vždy jeden jediný pavouk, ostatní členovci v bytě sloužili statistickým potřebám kolaterální škody.

Kolaterální škoda byl oblíbený výraz mojí drahé k popisování světa. Svět, v němž často žila, byl především plný kolaterální škody.

Moje drahá byla humanitární pracovnice zaměstnaná v nevládní organizaci s nesrozumitelným názvem, s nejasnými, nebo alespoň stěží definovatelnými cíli a s vynikajícím rozpočtem.

Rozpočet, spolehlivý a včas poukazovaný, platil evropský komisariát pro něco. Zaměstnanci komisariátu se váleli v penězích prostopášně jako prasata v žitě, proto snadno a pravidelně podporovali humanitární záměry mojí drahé kdesi na rovníku.

Humanitární expedice financovali vepři s radostí v srdci, poněvadž díky tomu sami zůstávali v mírném podnebném pásu.

Moje drahá rozpočet obětavě utrácela za své cestovní výdaje na rovník a zpět a evropskému komisariátu pro něco dodávala přesný přehled uvedených výdajů.

Spokojenost v Evropě vzrůstala.

Nešťastná kolaterální škoda se bohužel objevila, pokaždé když moje drahá chtěla někde někomu pomoci a také pomohla, ale ihned poté co pomohla, někdo rozstřílel nebo zmasakroval oblast daleko větší než tu, které moje drahá věnovala nezištnou pomoc, včetně oblasti její humanitární exkurze.

Moje drahá a její nevládní organizace proto dobře věděly, co kolaterální škoda je. Stopa dobra se za prdelí mojí drahé táhla stejně jako vlákno z prdele mého pavouka. Co za nimi zůstávalo, bylo zničení rovníkových domorodců a těch pavouků, kteří se netěšili milosti plánované ekonomiky.

Tak začalo hrozbou kolaterální škody to časné jarní ráno, poté co Slunce snad vyšlo nebo Měsíc zapadl nebo byly planety v nepříznivé konjunkci.

Moje drahá si dělala kvůli konjunkcím, podobně jako kvůli kolaterální škodě, starosti.

Konjunkce byly závislé na hmotě vesmíru a měly vliv.

Kvůli konjunkcím si moje drahá začala hluboce vážit významu hmoty a důsledně sledovala elipsy, po kterých se planety šinuly kolem Slunce, a na tomto základě se pokoušela předpovídat další šíření a smršťování vesmíru, především toho v její bezprostřední blízkosti.

Jejím největším problémem se stal přebytek hmoty ve střevech, a to časně zrána, což jí řádně zaměstnalo myšlení alespoň na deset minut, dokud peristaltika i přes ospalost nepodlehla její vůli a konečně neodstartovala to, co již mozek principiálně zpracoval a zamítl.

Tak se kvůli konjunkcím staly Saturn a Jupiter definicí našich společných rán.

Moje drahá, ustaraná kvůli konjunkcím, už ranní přívětivosti delikátního charakteru nepotřebovala.

Přívětivost jsem jí ráno dodával už jen v šálku kávy, ovšem bez kofeinu.

Kofein působil ve střevech méj drahé kdysi úlevu bez respektování meziplanetárních poměrů. Kdysi, když byla moje drahá ještě kuřačka a konjunkce to, co ve skutečnosti jsou: abstraktní radost pro studenty fyziky, kterým socializace způsobuje problémy.

To byly vřelé časy povinné ranní koitální přízně, postkoitálního zasmraďování prostoru tabákovým kouřem, obdivování vůně podpaží a třísels a studené sprchy, která svraštila kůži a nakopla krevní oběh na sebevědomou cirkulaci bez respektování sadistických úmyslů Saturnu a Jupiteru.

Kouření se ve 21. století stalo sporným kvůli vůni a formě.

Vůně tabáku, ještě ve 20. století deklarovaná jako blahodárná pro mozkovou břečku, byla degradována na úroveň nižší jak kanalizační systém v Kalkatě, jeho forma — nehmatatelná, vznášející se — pak hodna červení Johanky z Arku na hranici.

Moje drahá přestala kouřit z důvodů, které byly nepochybně idealistické, existovaly tedy *an sich*.

Humanitární pracovníci to s nadšením z nápadů často přehánějí.

Místo tabáku našla moje drahá kdesi na rovníku nekonečné deriváty luštěnin, oříšky, semínka, Poznání, malárii a těžkou alergií na veřejný vodovodní systém v Novém Dillí (v tomto případě jí konjunkce ráno starosti nedělaly).

Tak se radikálně změnil vztah mojí drahé k hmotě ve vesmíru, a dokonce, řekl bych, k hmotě vesmíru.

Naše rána začala být těžká, proto jsem se rozhodl, že je budu trávit na balkoně.

To je arogantní vysvětlení, jelikož rozhodnutí nebylo moje, bylo to rozhodnutí mojí drahé, která mě spolu s tabákem velice brzy posílala na lov zápalu plic kvůli starosti o zdraví lidstva, ne však i o zdraví moje.

Kouř jsem tedy vyfukoval do jiter otočený k východu.

Občas se slunce na východě objevilo dostatečně brzy. Respektoval jsem jeho energetickou hodnotu, ne však konjunkční.

Tak jsem se toho rána na balkoně dočkal křiku z koupelny.

Moje drahá měla několik předvídatelných ranních úkonů s rozvodem mezi měchýřem a puklinkou, když se jí před nosem najednou objevil pavouk.

Můj pavouk, jenž vybraně visel na vlákně z prdele, byl i přes nominálně zanedbatelnou hmotnost dostatečným kalibrem, aby mojí drahé odepřel konkrétnější potřebu.

Kešu oříšky, masné, ohavné a těžko stravitelné, dosáhly přece jen svého.

Můj pavouk zkrátka narušil systém hodnot již velice brzy a vtáhl do komplikované spleti vláken a myšlenek i moji bytost, nevinnou jako pavoukovu, vystavenou na balkoně mikrobům, virům a dalším neviditelným a efektivním zabijákům.

Množství křiku v koupelně bylo nepřímou úměrnou velikosti pavouka. Ukrutně mnoho hluku pro jedno jediné malé skoro nic.

Naše koupelna byla po rekonstrukci nóbl.

Moje drahá, která ze svých cest domů pravidelně přivážela mraky avantgardních rovníkových nápadů, cestou pořídila i rovníkové teakové dřevo, a pomohla tak stimulovat ekonomiku tam, kde by domorodci bez velkostatkářských plantáží teakového dřeva mohli žít lépe.

Teak položený na podlaze, nelakovaný, bránil pádům kvůli uklouznutí. Věděl jsem to, když jsem se vrátil

z balkonu, jakož jsem věděl i to, že moje drahá chodí v koupelně vždy bosá, což znamená, že je přilnavost chodidla na podlahové krytině ještě lepší, a proto jsem rozhodně neměl špatné svědomí, když jsem v koupelně neohlášeně zhasnul světlo.

Doufal jsem, že si v náhlé tmě alespoň trochu rozbije hlavu o roh nových koupelnových skříněk, vyrobených z madagaskarského ebenu.

Eben je ještě víc nóbl věc než teak; drahocenný suvenýr si moje drahá koupila v době, kdy stoickým madagaskarským dětem vysvětlovala, že život na smetišti škodí vývoji jejich organismu.

Pomstu jsem upřímně přehlížel jako cit nebo jako metodu, avšak hrozba mému pavoukovi byla evidentní a vyžadovala rázné zakročení.

Znovu jsem zaslechl vřískot a kloktání zároveň.

Předpokládal jsem, že moje drahá se v náhlé tmě během čištění zubů nepříjemně píchla zubním kartáčkem do dásní, to bylo veskrz možné.

Utekl jsem do kuchyně a schoval se za volně stojící ledničku značky Smeg růžové barvy s vysokým stupněm spokojenosti člověka přesvědčeného, že se mu právě vydařil vynikající vtípek.

Člověk schovaný za růžovou ledničkou je názorným příkladem podlosti, již není rovno.

Moje drahá beze slova otevřela dveře koupelny, znovu rozsvítila světlo a v odrazu v okně za rohem mi věnovala pohled, který nejspíš něco znamenal.

Naše komunikace byla toho rána zprostředkovaná.

Ráno toho pěkného časného jarního dne, schovaný za nechutně drahou volně stojící ledničkou značky Smeg růžové barvy, jsem ještě nevěděl, že prožíváme svůj poslední společný den v životě. Vlastně jsme ho neprožívali, byli jsme patrní v přítomnosti stejně jako lednička, kterou si moje drahá mohla dovolit díky přemíím za mimořádné humanitární zásluhy při prevenci vzniku rakoviny děložního čípku mezi populací dívek v Namibii.

Schovaný za přístrojem, jenž by si vzhledem k ceně zasloužil jinou barvu, jsem tedy nevěděl, že jeho obsah bude příčinou toho, že s mojí drahou už nebudeme muset vzájemně trpět svoji přítomnost nebo se schovávat za domácí spotřebiče.

Raclette v ledničce odpovídal vnějšímu charakteru smegovky

Raclette je na základní, tedy potravinářské úrovni dalším jevem, jenž je patrný v přítomnosti, tentokráte s nezaměnitelnou vůní po specificky se rozkládající látce organického původu.

Výrobci raclettu je proto třeba přiznat určitou míru humánního povědomí, jelikož svůj výrobek nabízejí vakuově balený v neprodyšně uzavřeném sáčku, a ušetří tak muka nevinným zákazníkům, kteří jsou v obchodě donuceni probít se kolem chladicích boxů s mléčnými výrobky.

Cosi ušlechtilého zahlédla moje milá v raclettu během konference nevládních organizací v Curychu, kde bojovala za rezolutnější politickou participaci žen ve světové politice. Svoji řeč věnovala poněkud nešťastně ženám, které získaly všeobecné volební právo teprve roku 1971 a nebyly předtím ani tak moc nešťastné, protože do té doby se o ně chlapi relativně slušně starali.

Po katastrofálním proslovu mimo mísu našla moje drahá uprostřed Curychu útěchu v sýru a v čokoládě. Bohužel k útěše použila kromě komplikovaně konstruované bonboniéry Lindt i raclette.

Obskurní zvyk z nóbl země přitáhla domů spolu se spisem svého nevydařeného proslovu.

Od té doby naše nechutně drahá volně stojící lednička značky Smeg růžové barvy nechutně zaváněla.

Měli jsme souseda, který měl psa, jenž zbožňoval vůni hoven. Pes.

Důsledně jsem se staral o to, aby zbytek raclettu — a každý kousek raclettu je pochopitelně zbytek raclettu — skončil v hubě sousedovy bestie.

Ostatně mě jaksi pokaždé když jsem ho krmil raclettem, což je zcela měkký, téměř tavený sýr (když už genericky zavání, měl by mít i podobné skupenství: tady je nutné Švýcarům přiznat důslednost), přepadlo špatné svědomí. Ubohé potvoře se nalepil na všechny strany mordy a mezi zuby, takže mlaskala a nekonečně přežvykovala a přitom mě vděčně pozorovala.

Pes měl zkrátka vyhraněný postoj vůči raclettu, což bych rozhodně nemohl tvrdit o pavoukovi, mém pavoukovi, jehož řadila indiferentnost vůči raclettu překvapivě mezi rozumné bytosti.

Raclette nepoví nic o sobě, ale o výrobcích hodně.

Pokud znáš raclette, můžeš pochopit národ, který má na tajných účtech svých velkolepých bank uloženy zlaté protézy návštěvníků Osvětimi, zatímco po světě prodává kromě raclettu nevinné marcipánové výrobky. Marcipán v kombinaci s čokoládou a raclettem vyrábí v macatých stehnech a svátečně objemných zadnicích přehršel zbytečného tuku. Dámy s přídavkem tohoto druhu odvezou ke zpracování do švýcarských soukromých klinik, kde přeměněnou čokoládu vysají a zpracují na noční krém proti vráskám pro macaté objemné prdele.

To vše se stane, pokud věříš, že raclette je švýcarský výrobek, což však není docela samozřejmé. Raclette je možná francouzský produkt.

Protože všeobecná zkaženost Francouzů je všem všeobecně známa, je jasné, že raclette způsobuje kromě nevolnosti zejména terminologické komplikace.

Terminologie nám ničí životy, stejně jako bohové, kvůli neadekvátním definicím.

Tak nám to toho dne, který byl vlastně příjemným časným jarním dnem, s mojí drahou krachlo kvůli definicím.

Toho dne, kdy pavouk časně zrána rozčilil humanitární pracovníci a raclette v ní večer rozpoutal běs, který

se na humanitárního pracovníka přece jen nehodí, mně události, zažité a přežité s mojí drahou, trýznily paměť bezpočtem proplétajících se filmových záběrů, ale špičková kinematografie to fakt nebyla.